

Tržaška cesta 2 | 1000 Ljubljana | Slovenija

t 01 369 58 20

f 01 369 58 30

e gp.jakrs@jakrs.si

www.jakrs.si

Javne in zasebne srednje šole ter zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami

Splošne knjižnice

Združenje splošnih knjižnic, Sekcija šolskih knjižnic pri ZBDS, Društvo šolskih knjižničarjev Slovenije

Številka: 6133-1/2014/10

Datum: 22. 8. 2014

Zadeva: **Obvestilo o poteku nacionalnega projekta »RASTEM S KNJIGO SŠ 2014« v šolskem letu 2014/2015 in program obiska v splošnih knjižnicah**

Spoštovani,

pošiljamo vam informacijo o poteku nacionalnega projekta **»Rastem s knjigo SŠ 2014«** ki ga v šolskem letu 2014/15 že petič izvaja Javna agencija za knjigo RS.

Konec avgusta in prve dni septembra 2014 bodo v knjižnice dostavljene izbrane knjige za dijake prvih letnikov na podlagi podatkov o številu dijakov prvih letnikov v šolskem letu 2014/2015.

Uradni začetek projekta »Rastem s knjigo SŠ 2014« v šolskem letu 2014/2015 je 8. september 2014, mednarodni dan pismenosti.

Predstavitve projekta »Rastem s knjigo OŠ in SŠ 2014« z avtorji izbranih knjig bo potekala na septembrski strokovni sredi, ki bo **10. septembra 2014 ob 10. uri** v Mestni knjižnici Ljubljana, Knjižnici Otona Župančiča, Kersnikova 2, Ljubljana.

Knjigo pisateljice **Suzane Tratnik *Ime mi je Damjan***, ki je bila izbrana na Javnem ciljnem razpisu za izbor kulturnih projektov »Rastem s knjigo OŠ in SŠ 2014« na področju RSK SŠ, bodo dijaki prvih letnikov prejeli ob organiziranem obisku najbližje splošne knjižnice v okviru realizacije svojega letnega delovnega načrta 2014/15. Sodelavci iz splošnih knjižnic bodo zanje pripravili program s predstavitev knjižnice, knjižničnega informacijskega znanja, avtorice izbrane knjige in knjige same.

Prilagamo vam osnovno predstavitev izbrane knjige, predlog programa obiska in priporočene aktivnosti ob izvajanju projekta **»Rastem s knjigo SŠ 2014«** (glej prilogo **Okvirni program obiska dijakov prvih letnikov v splošni knjižnici**).

Projekt »Rastem s knjigo SŠ 2014« pripravlja JAK v sodelovanju z delovno skupino, ki vključuje predstavnike Ministrstva za kulturo, Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, Pionirske - centra za mladinsko književnost in knjižničarstvo pri MKL, Zavoda RS za šolstvo, Združenja splošnih knjižnic, Sekcije šolskih knjižnic pri ZBDS, Društva šolskih knjižničarjev Slovenije, Društva slovenskih pisateljev ter Javne agencije za knjigo RS kot nosilke projekta.

Potek projekta lahko spremljate tudi na spletni strani JAK: http://jakrs.si/rastem_s_knjigo/.

Za dodatna pojasnila in informacije lahko pokličete **Tjašo Urankar**, vodjo projekta na JAK (**telefon: 01 369 58 25** ali **e-pošta: tjasa.urankar@jakrs.si**).

V upanju na uspešno sodelovanje pri nacionalnem projektu **»Rastem s knjigo SŠ 2014«** v novem šolskem letu vas lepo pozdravljamo.

Tjaša Urankar, Javna agencija za knjigo RS
Vodja projekta »Rastem s knjigo OŠ in SŠ 2014«

PRILOGA:

- **Okvirni program obiska dijakov prvih letnikov v splošni knjižnici, »Rastem s knjigo SŠ 2014« v šolskem letu 2014/15, Kaj mi ponuja knjižnica.**

V vednost poslati:

- NUK, center za razvoj knjižnic

PRILOGA:

OKVIRNI PROGRAM OBISKA DIJAKOV PRVIH LETNIKOV V SPLOŠNI KNJIŽNICI »RASTEM S KNJIGO SŠ 2014« V ŠOLSLEM LETU 2014/15 KAJ MI PONUJA KNJIŽNICA

Spoštovani,

tudi letos vas vabimo k sodelovanju pri projektu Rastem s knjigo za srednješolce 2014 »*Rastem s knjigo SŠ 2014*«). Javna agencija za knjigo (JAK) bo v šolskem letu 2014/15 že petič izvedla projekt, katerega namen je, da prav vsak dijak prvega letnika srednje šole dobi možnost, da organizirano obiše splošno knjižnico, se seznanj z mnogovrstnimi dejavnostmi, ki potekajo v splošnih knjižnicah, se mu v letih, ko je branje najbolj pozabljena dejavnost, le-to približa na način, da tudi sam poseže po knjigi in – ne nazadnje – ob obisku knjižnice dobi v dar izvod knjige, ki so jo strokovnjaki izbrali na predhodnem razpisu JAK in ki združuje kakovost leposlovnega dela z vsebinsko privlačnostjo za generacijo, ki (pre)malo bere.

Podrobnejši načrt izvedbe obiska prepuščamo vam – strokovnim delavcem v knjižnicah in šolah, saj imate sami veliko izkušenj in idej, predvsem pa poznate različne možnosti (strokovne, kadrovske, prostorske ...), ki jih imate na voljo za izvedbo programa.

Uspešna izvedba projekta »*Rastem s knjigo SŠ 2014*« je odvisna od vseh udeležencev: knjižničarji lahko z zavzetostjo in naklonjenostjo do knjižnice, do branja leposlovja in seveda z naklonjenostjo do mladih obiskovalcev knjižnice v predvidenem času mladim približate knjižnico in branje – to je izvrstna priložnost za promocijo knjižnice - za ustvarjanje zvestih obiskovalcev, ki se bodo z veseljem vračali vanjo tudi v odrasli dobi.

Zavedamo se, da zahteva izvedba projekta »*Rastem s knjigo SŠ 2014*« na šolah precejšen angažma strokovnega kadra, vendar upamo, da se boste v letošnjem letu pridružile tudi tiste šole, ki doslej iz različnih razlogov niste sodelovale. Organizatorji projekta si želimo, da bi v projektu RSK 2014 sodelovale vse šole, da bi bili vsi dijaki prvih letnikov deležni spodbud za obiskovanje splošne knjižnice ter bi imeli vsi priložnost prejeti knjižno darilo JAK.

PRIPRAVA NA OBISK KNJIŽNICE

1. Izkušnje kažejo, da je najbolje, če na šolah sodelovanje v projektu »*Rastem s knjigo SŠ 2014*« in s tem dogovarjanje v splošnih knjižnicah prevzamejo šolski knjižničarji; sami dobro poznajo delovanje knjižnic, zato lahko dijake dobro pripravijo na obisk knjižnice. Projekt »*Rastem s knjigo SŠ 2014*« se lahko izvede v okviru »knjižnično-informacijskih znanj«; na šolah, kjer ni šolskih knjižničarjev, lahko kot povezava nastopajo profesorji jezikov ali kdorkoli, ki se zaveda vrednosti tega projekta in s tem spodbuja bralne navade srednješolcev.
2. Za vsako skupino posebej se knjižničar v splošni knjižnici in koordinator projekta »*Rastem s knjigo SŠ 2014*« na šoli (šolski knjižničar ali spremljevalec skupine) vnaprej dogovorita za program obiska v knjižnici, da bo obisk čim bolj po meri dijakov, skladen z njihovimi interesi in potrebami. Dogovor naj vključuje vnaprejšnjo pripravo dijakov na obisk v splošni knjižnici. Obisk splošne knjižnice je lahko del (celodnevnega) kulturnega dne.

3. V okviru projekta »*Rastem s knjigo SŠ 2014*« dijaki s spremljevalci obišejo enoto splošne knjižnice, ki je šoli najbližja oz. je najustreznejša glede na zastavljeni program obiska.
4. Za obisk priporočamo vsaj dve (2) šolski uri. Pri pripravi obiskov nujno upoštevamo zelo različne bralne izkušnje in interese dijakov ter njihovo raven knjižničnega informacijskega znanja.

IZVEDBA PROGRAMA NA OBISKU V KNJIŽNICI

Podrobnejši načrt izvedbe obiska prepuščamo strokovnim delavcem v knjižnicah in šolah.

1. Predstavitev splošne knjižnice

Organizacija, storitve in poslovanje knjižnice, vrsta knjižnice in njen namen:

- uvodna, splošna predstavitev, ki je odvisna od tega, ali so dijaki že kdaj obiskali to splošno knjižnico; po izkušnjah preteklih let in generacij so mnogi že včlanjeni,
- članstvo (kaj potrebujemo ob vpisu, knjižnični red),
- prireditve in dejavnosti,
- uporabniški servisi,
- čitalniško gradivo.

2. Postavitev knjižničnega gradiva

Po dogovoru s šolskim knjižničarjem izberite tisto, česar dijaki še ne poznajo in bi lahko pritegnilo njihov interes za uporabo storitev splošne knjižnice:

- predstavitev vrst knjižničnega gradiva (leposlovje, stroka; monografske, serijske publikacije, tudi elektronske knjige),
- razlaga postavitve gradiva v knjižnici po UDK (Univerzalna decimalna klasifikacija) sistemu,
- osnovna predstavitev sistema COBISS/OPAC; za dijake, ki to že poznajo, pa nadgradnja znanja o COBISS/OPAC-u,
- iskanje gradiva (vaje),
- ureditev knjižnice → iskanje in poizvedovanje.

3. Motivacija za leposlovno branje

Po dogovoru naj šolski knjižničarji dijake vnaprej pripravijo na obisk knjižnice, v knjižnici pa izvedemo iskrivo izmenjavo mnenj, v kateri dijake potrjujemo kot bralce in poznavalce književnosti (mdr. jih vprašamo, če berejo e-knjige ali literaturo na bralnikih, kakšne so njihove izkušnje z linearnim in digitalnim branjem), obenem pa spretno izpeljemo naslednje:

- kratek pogovor o pomenu branja leposlovja v sodobnem informacijskem obdobju,
- povprašamo jih, koliko utegnejo ob učenju brati leposlovje in kaj radi berejo, ob razstavi knjig jim morda katero delo tudi svetujemo,
- na kratko jim predstavimo avtorico Suzano Tratnik in njeno ustvarjalnost – ob morebitni priložnostni razstavi njenih del;
- predstavimo njeno darilno knjigo *Ime mi je Damjan* (z motivacijskim programom);
- ogled predstavitvenega filma »*Rastem s knjigo SŠ 2014*«, ki je dostopen na spletni strani Javne agencije za knjigo RS (www.jakrs.si), v rubriki: *Rastem s knjigo video vsebine*).

4. Zaključek obiska

Razdelimo izbrano knjigo ter dijake že v knjižnici povabimo, da knjigo odprejo, nekaj jih povabimo, da preberejo naključni odlomek: jih je vznemiril, motiviral za nadaljnje branje?

Zelo pomembno je, da dijaki doživijo obisk splošne knjižnice kot zanimiv in privlačen, da skupno srečanje zaključijo navdušeni nad knjigami in knjižnico, motivirani za branje.

Profesorji lahko po obisku splošne knjižnice in ob prebiranju darilne knjige na šoli:

- vključijo izbrano knjigo v seznam za domače branje,
- izvedejo okrogle mize (na temo iskanja spolne identitete in identitete nasploh ...),
- spodbujajo raziskovalna dela (iskanje informacij v knjigah, po spletu in na drugih področjih umetnosti – film, gledališče ...).

Želimo vam uspešno izvedbo projekta »Rastem s knjigo SŠ 2014«!

Pripravile:

- mag. Darja Lavrenčič Vrabec, Mestna knjižnica Ljubljana, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo,
- Kristina Picco, Mestna knjižnica Ljubljana, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo,
- Katja Kemperle, Mestna knjižnica Ljubljana, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo,
- Veronika Vurnik Škrabec, Mestna knjižnica Ljubljana, Knjižnica Otona Župančiča,
- mag. Tilka Jamnik, predsednica Slovenske sekcije IBBY,
- Tjaša Urankar, Javna agencija za knjigo RS

PRILOGE: 1-4

PRILOGA 1

ANOTACIJA IZBRANE KNJIGE

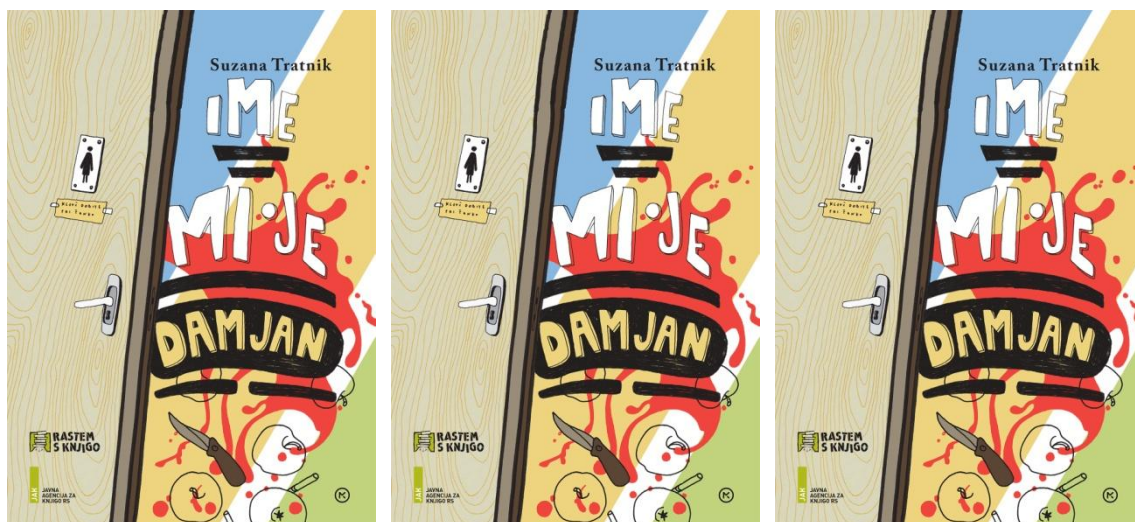
Tratnik, Suzana: **Ime mi je Damjan.**

Sprem. beseda Roman Kuhar. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2014, 171 str. (Zbirka Odisej).

Utemeljitev strokovne komisije za literarne prireditve in razvijanje bralne kulture JAK:

Mladostniški roman *Ime mi je Damjan*, avtorice Suzane Tratnik je polnokrvno literarno delo o iskanju spolne in družbene identitete mladostnika, primerno razvojni stopnji srednješolcev. Damjanov svet se vrti okrog družinskih sporov, socialnih služb in psihologov. Damjana namreč čisto nobeden ne razume: ne starši, ne punca, niti prijatelji. V svoji osamljenosti se zato zateka k omami in se nezavedno upira ljudem, ki pritiskajo nanj s svojimi pričakovanji in ga silijo, da bi postal nekaj, kar ni. Ampak Damjan ne more in noče popustiti. Čeprav je to izjemno težko, se mora boriti proti predsodkom družbe, v kateri odrasča. Damjan mora poiskati svojo pot. Govorimo o romanu, ki zrcali problematiko slehernega mladostnika, zlasti v iskanju identitete v ožjem in širšem okolju. Delo je prvič izšlo leta 2001 pri založbi ŠKUC v zbirki Lambda in je bilo deležno močnega medijskega in kritiškega odziva. Suzana Tratnik je prepoznavna slovenska pisateljica, ki je za svoje literarno delo prejela tudi nagrado Prešernovega sklada.

*Predvidoma prihodnje leto bo po literarni predlogi Suzane Tratnik **Ime mi je Damjan** in v režiji Maje Weiss posnet prvi slovenski celovečerec o transspolnem življenju.*

PRILOGA 2 in 3

O AVTORJU

SUZANA TRATNIK

Založba Mladinska knjiga je pripravila gradivo, v katerem izveste več o avtorici, knjigi in tematiki, ki jo le-ta obravnava. Avtorica gradiva je Ana Jereb. Dostopno je na:

http://www.mladinska.com/files/24875/Ime-mi-je-Damijan_Odisej.pdf.

SUZANA TRATNIK IN NJENA USTVARJALNOST

Knjige za otroke in mladino

Ime mi je Damjan. Ljubljana: ŠKUC, 2001. (Zbirka Lambda). Spremna beseda Roman Kuhar. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2014. (Zbirka Odisej).

Prvič. Napisali Goran Vojnović ... [et al.]. Uredil Keith Gray. Prevod Irena Duša. Spremna beseda Martina Tomori Žmuc in Irena Matko Lukan. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2014. (Zbirka Odisej).

Zafuškana Ganca. Ilustracije Maja Petek. Maribor: Litera, 2010. (Zbirka Mladež).

Knjige za odrasle

Česa nisem nikoli razumela na vlaku. Spremna beseda Matej Bogataj. Ljubljana: Študentska založba, 2008. (Knjižna zbirka Beletrina).

Dva svetova. Ljubljana: Škuc, 2009. (Lambda).

Konec strpnosti: zbrani spisi. Ljubljana: Škuc, 2013. (Zbirka Vizibilija).

L: zbornik o lezbičnem gibanju na Slovenskem: 1984-1995. Soavtorica Nataša S. Segan. Ljubljana: ŠKUC, 1995. (Zbirka Lambda).

Lezbična zgodba: literarna konstrukcija seksualnosti. Ljubljana: Škuc, 2004. (Zbirka Lambda).

Lezbični aktivizem po korakih. Ljubljana: Založba /*cf., 2013. (Extra zbirka).

Na svojem dvorišču. Ljubljana: Škuc, 2003. (Zbirka Lambda).

Pod ničlo. Ljubljana: ŠKUC, 1997. (Zbirka Lambda).

Rezervat. Maribor: Litera, 2012. (Knjižna zbirka Piramida).

Tretji svet. Ljubljana: Cankarjeva založba, 2007.

Vzporednice. Ljubljana: ŠKUC, 2005. (Zbirka Lambda).

PRILOGA 4

SEZNAM SORODNIH KNJIG

Seznam dopolnite po svoji presoji! V pomoč vam je lahko izbor kakovostnih mladinskih knjig (»zlate hruške«, »opazno dobre izdaje« in »dobre izdaje«), ki ga najdete v *Priročnikih za branje kakovostnih mladinskih knjig*.

Letošnji Priročnik (Pregled knjižne produkcije za mladino iz leta 2013) bo predvidoma izšel v začetku novembra 2014.

Naročiti ga je mogoče na e-naslovu: pionirska@mklj.si oz. po telefonu: 01 600 13 38 ali faxu: 01 600 13 32.

Priročnik bo predstavljen na strokovni sredi, 12. novembra 2014, ob 10. uri, v MKL, Knjižnici Otona Župančiča, Kersnikova 2, Ljubljana.

Projekt sofinancira Javna agencija za knjigo RS.

Priročniki za branje kakovostnih mladinskih knjig iz prejšnjih let so dostopni na spletni strani:

<http://www.mklj.si/index.php/prirocnik/item/451>.

LEPOSLOVNE:

(širša tematika - iskanje identitete, mladostništvo; ožja tematika - iskanje spolne identitete)

AROLD, Marliese: **Sandra ljubi Meike**. Prevod Andrea Švab. Ljubljana: Grlica: 2002. (*iskanje spolne identitete, homoseksualnost*)

BURGESS, Melvin: **Tista reč**. Prevod Jure Potokar. Ljubljana: Cankarjeva založba, 2005. (*mladostništvo*)

DENEŽKINA, Irina: **Daj mi! (song for lovers)**. Prevod Vanja Slapar Ljubutin. Ljubljana: Cankarjeva založba, 2004. (*mladostništvo*)

DIM, Dušan: **Distorzija**. Ljubljana: Cankarjeva založba, 2005. (*mladostništvo*)

GARDEN, Nancy: **Pismo za Annie**. Prevod Dušanka Zabukovec. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1996. (*iskanje spolne identitete, homoseksualnost*)

GLAZEBROOK, Chrissie: **Norolescenti**. Prevod Irena Duša. Ljubljana: Cankarjeva založba, 2003. (*mladostništvo, iskanje spolne identitete, transvestija*)

HERRNDORF, Wolfgang: **Čik**. Prevod Brane Čop. Ljubljana: Cankarjeva založba, 2013. (*mladostništvo*)

HRIBAR, Grega: **Hotel sem samo ...** Ilustracije Luka Umek. Ljubljana: Cankarjeva založba, 2009. (*mladostništvo*)

PETERS, Julie Anne: **Daleč od Xanadu.** Prevod Anja Kokalj. Ljubljana: Grlica, 2006. (*iskanje spolne identitete, homoseksualnost*)

PETERS, Julie Anne: **Luna.** Prevod Anja Kokalj. Ljubljana: Grlica, 2007. (*iskanje spolne identitete, transseksualnost*)

PROCHÁZKOVÁ, Iva: **Goli.** Prevod Irena Samide. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2011. (*mladostništvo*)

RUBINOVÁ, Johana: **Moj razgaljeni dnevnik.** Prevod Arlanda Eržen. Maribor: Litera, 2012. (*mladostništvo*)

SALINGER, Jerome David: **Varuh v rži.** Prevod Boris Jukić. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2002. (*kultni roman, ki prvi tematizira mladostništvo*)

SANCIN, Erik: **Nekje sredi vročine.** Ljubljana: Cankarjeva založba, 2003. (*mladostništvo*)

STEVENSON, Robin: **Ne brez boja.** Prevod Meta Osredkar. Dob pri Domžalah: Miš, 2009. (*iskanje spolne identitete, homoseksualnost*)

VIDMAR, Janja: **Fantje iz gline.** Ljubljana: Mladinska knjiga, 2005. (*iskanje spolne identitete, homoseksualnost*)

VIDMAR, Janja: **Zoo.** Celovec, Ljubljana, Dunaj: Mohorjeva založba, 2005. (*mladostništvo*)

WALKER, Kate: **Peter.** Prevod Marta Pirnar. Ljubljana: ŠKUC, 2007. (*iskanje spolne identitete, homoseksualnost*)

WELSH, Irvine: **Trainspotting.** Prevod Andrej Skubic. Ljubljana: DZS, 1997. (*mladostništvo*)

WOLTZ, Anna; JANSSEN, Vicky: **Dekle z Marsa.** Prevod Katjuša Ručigaj. Dob pri Domžalah: Miš, 2012. (*iskanje spolne identitete, transseksualnost*)

POUČNE:

Odlično spremno gradivo k izbrani knjigi je pripravila Založba Mladinska knjiga (avtorica Ana Jereb: <http://www.mladinska.com/files/24875/lme-mi-je-Damijan-Odisej.pdf>), mentorjem v pomoč pa priporočamo zbornik Centra za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete z naslovom Barve strpnosti, besede drugačnosti, podobe tujosti in tematsko številko revije Sodobna pedagogika z naslovom Homoseksualnost in šola.

Barve strpnosti, besede drugačnosti, podobe tujosti: Vzgoja za strpnost in sprejemanje drugačnosti preko mladinske književnosti. Uredila Neva Šlibar. Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje, Filozofska fakulteta, 2006.

Sodobna pedagogika (2009, letnik 60, št. 4): Homoseksualnost in šola. Uredila Mojca Kovač Šebart in Roman Kuhar. (Prispevki so dostopni tudi na www.dlib.si.)